

SAŽETAK ODLUKE
GRIMMARK PROTIV ŠVEDSKE
OD DANA 11. OŽUJKA 2020. GODINE
ZAHTJEV BR. 43726/17

Nezapošljavanje primalje koja odbija sudjelovati u postupcima pobačaja zbog vjerskih uvjerenja nije protivno članku 9. konvencije

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva bila je zaposlena kao medicinska sestra u švedskom zdravstvenom sustavu kada je zatražila dopust kako bi se dodatno obrazovala za primalju. Dopust joj je odobren kao i mjesečna stipendija koju je imala pravo primiti za vrijeme trajanja izobrazbe. Tijekom izobrazbe podnositeljica zahtjeva obavijestila je svoje poslodavce da se sudjelovanje u postupcima izvođenja pobačaja protivi njezinoj savjesti i vjerskim uvjerenjima. Sve klinike za ženske bolesti i porode kojima se podnositeljica obratila za obavljanje prakse i potencijalno zaposlenje odgovorili su joj da ne može dobiti odgovarajući posao ako ne želi sudjelovati u postupcima izvođenja pobačaja. Pošto podnositeljica nije promijenila stav o sudjelovanju u postupcima izvođenja pobačaja, nije se uspjela zaposliti kao primalja. Ujedno joj je ukinuta i mjesečna stipendija koju je primala tijekom izobrazbe. Podnositeljica je nastavila raditi kao medicinska sestra, ali je pred domaćim sudovima i tijelima prigovarala nemogućnosti pronalaženja zaposlenja kao primalja jer nije željela sudjelovati u postupcima izvođenja pobačaja. Nakon što je iscrpila sva domaća pravna sredstva u kojima je bezuspješno prigovarala da je žrtva diskriminacije te zahtijevala novčanu naknadu, podnositeljica je podnijela zahtjev ESLJP-u.

PRIGOVORI

Podnositeljica zahtjeva pred ESLJP-om je prigovorila da joj je povrijeđeno pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi jer zbog svojih uvjerenja nije mogla dobiti posao kao primalja.

OCJENA ESLJP-a

Uvodno, ESLJP je ponovio da sukladno utvrđenoj praksi suda Konvencija ne jamči pravo na promaknuće ili zaposlenje u javnim službama ([*Regner protiv Republike Češke*](#)[VV], stavak 111.). Stoga podnositeljica, sukladno Konvenciji, nije ni imala pravo biti zaposlena kao primalja.

Nadalje, ESLJP navodi da sloboda vjeroispovijedi prvenstveno predstavlja slobodu pojedinca na vlastito mišljenje i slobodu savjesti koji se manifestiraju kroz apsolutno i neograničeno pravo da se uvjerenje ili vjeroispovijed promijeni. No, sloboda vjeroispovijedi također uključuje i pravo iskazivanja svoje vjeroispovijedi ili uvjerenja. S obzirom da iskazivanje vjeroispovijedi ili uvjerenja može imati utjecaja na druge pojedince, stavkom 2. članka 9. Konvencije

predviđeni su uvjeti pod kojima se pravo na iskazivanje uvjerenja može ograničiti. Stoga svako ograničenje iskazivanja vjeroispovijedi mora:

- a) biti propisano zakonom;
- b) težiti zaštiti legitimnog cilja; te
- c) biti nužno u demokratskom društvu.

Prema ocjeni ESLJP-a odbijanje podnositeljice sudjelovati u postupcima izvođenja pobačaja zbog svojih vjerskih uvjerenja svakako predstavlja oblik iskazivanja vlastite vjeroispovijedi koja uživa zaštitu članka 9. Konvencije. Stoga je ESLJP pristupio ocjeni je li miješanje nacionalnih vlasti u pravo podnositeljice na iskazivanje svoje vjeroispovijedi bilo opravdano. U tom smislu je ESLJP naveo da su sukladno švedskom zakonu zaposlenici obvezni izvršavati sve radne zadatke koje im naloži poslodavac u okviru njihovog radnog odnosa. Klinike za ženske bolesti i porod odbile su zaposliti podnositeljicu zahtjeva jer nije htjela sudjelovati u postupcima izvršavanja pobačaja. Pošto navedeno predstavlja redoviti dio radnih zadataka primalja isto je bilo u skladu sa zakonom. Također, predmetno miješanje u pravo podnositeljice težilo je legitimnom cilju jer je bilo usmjereno ka zaštiti zdravlja žena koje žele prekinuti trudnoću. Konačno, ESLJP je utvrdio da je miješanje bilo nužno u demokratskom društvu i razmjerno s postavljenim legitimnim ciljem. Naime, Švedska na nacionalnoj razini jamči uslugu izvođenja pobačaja iz čega inherentno proizlazi pozitivna obveza organizirati zdravstveni sustav na način da bilo koje iskazivanje slobode savjesti zdravstvenih djelatnika ne utječe na ostvarivanje predmetne usluge. Stoga zahtjev da svaka primalja mora biti u stanju i da je obvezna izvršiti sve zadatke koje sukladno zakonu i ugovoru u radu zahtijeva to radno mjesto nije nerazmjerno s postavljenim legitimnim ciljem te je opravdano. Podnositeljica je sama odlučila postati primalja svjesna što taj posao sve uključuje kao i obveza koje će kao primalja biti dužna izvršavati. Ujedno, unatoč činjenici što je podnositeljica odbila sudjelovati u postupcima izvođenja pobačaja i nije dobila posao po završenoj izobrazbi, ona je bila slobodna nastaviti raditi u istom zdravstvenom sustavu kao medicinska sestra bez ikakvih prepreka ili sankcija.

Slijedom svega navedenog ESLJP je utvrdio da su nacionalne vlasti nastojale pažljivo uravnotežiti suprotstavljena prava i vrijednosti ([Ewieda i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), stavci 83.-84.) te podnositeljici u nacionalnim postupcima ponudili detaljno i dostatno obrazloženje. Stoga je njezin zahtjev proglasio očito neosnovanim i odbacio ga sukladno čl. 35. stavak 3. (a).

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.